

Ruth en het wekenfeest

Inleiding tot de lezingen:

Op het Joodse pinksterfeest wordt het boek Ruth gelezen. Daarover straks meer, maar het boekje is ook helemaal op zijn plaats op ons feest van de Heilige Geest, want wat een vrouw is Ruth, wat een goed hart! Zij besluit haar Israëlitische schoonmoeder te volgen, terug naar haar vaderland. Daar zal Ruth niemand zijn, een vrouw zonder rechten, maar ze besluit Naomi trouw te blijven. Precies zoals zij zich gedraagt, legt Paulus de werking van de Geest uit. Zij maakt de begrippen die bij Geest passen, in haar leven heel concreet en stelt ons daarmee een prachtig inspirerend voorbeeld.

Ruth 1: 11-19a

‘Ga terug, mijn dochters,’ zei Noömi, ‘waarom zouden jullie met mij meegaan? Kan ik soms nog zonen krijgen die jullie mannen kunnen worden? 12Ga toch terug, want ik ben te oud voor een man. Zelfs al zou ik nog hoop koesteren, zelfs al sliep ik vannacht nog met een man en al bracht ik nog zonen ter wereld – 13zouden jullie dan wachten tot ze groot zijn en je ervan laten weerhouden met een andere man te trouwen? Nee, mijn dochters, mijn lot is te bitter voor jullie; de HEER heeft zich tegen mij gekeerd.’ 14Opnieuw begonnen zij te huilen. Orpa kuste haar schoonmoeder vaarwel, maar Ruth week niet van haar zijde. 15‘Kijk, je schoonzuster gaat terug naar haar volk en haar god,’ zei Noömi, ‘ga haar toch achterna!’ 16Maar Ruth antwoordde: ‘Vraag me toch niet langer u te verlaten en terug te gaan, weg van u. Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. 17Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEER is mijn getuige: alleen de dood zal mij van u scheiden!’ 18Noömi zag dat Ruth vastbesloten was om met haar mee te gaan en drong niet langer aan. 19Zo gingen zij samen verder, tot in Betlehem.

Galaten 5: 22-26

Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, 23 zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Er is geen wet die daar iets tegen heeft. 24 Wie Christus Jezus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen. 25 Wanneer de Geest ons leven leidt, laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst. 26 Laten we elkaar niet uit eigenwaan de voet dwars zetten en elkaar geen kwaad hart toedragen.

686 De Geest des Heren heeft een nieuw begin gemaakt

Pinksteren

Vijftig betekent dat, vijftig dagen na Pasen

Onze Joodse broeders en zusters viëren nu het Wekenfeest. Zeven weken na Pasen, dat is negenenvieertig plus één is vijftig.

Op Pesach gedenken zij de bevrijding uit de slavernij van Egypte.

Met Pasen gedenken wij de bevrijding uit de slavernij van de zonde.

Op Pinksteren gedenken wij de gave van de Geest.

Het Wekenfeest, zet de gave van de Tora centraal, de gave van de wet van Mozes.

In het Nieuwe Testament lijken de Geest en de wet elkaar een beetje te bijten. Je bent of slaafs gehoorzaam bezig met allerlei regeltjes, zo lijkt het wel, of je leeft als een vrij mens in de Geest.

Maar het is niet zo dat we in de tegenwoordigheid van de Heilige Geest geen regeltjes meer hebben... Ik mag hopen dat we nog steeds de tien geboden belangrijk vinden, of het zorg dragen voor de arme, de weduwe, de vreemdeling, of het zeventig maal zeven maal vergeven...

Anderzijds zou het ook erg zijn onze Joodse broeders en zusters er valselijk van te beschuldigen alleen maar met regeltjes bezig te zijn en dat niet te doen vanuit je hart of geïnspireerd door Gods woord en de grote voorbeelden in de bijbel.

Zouden Geest en wet niet een beetje samengaan? En zou het toevallig zijn dat op het Wekenfeest de megillat Ruth, het boekje Ruth, in zijn geheel wordt voorgelezen?

Het verhaal van Ruth speelt zich af in de periode van de Richteren – je herinnert je misschien nog: *in die dagen deed ieder wat goed was in zijn eigen ogen* – voor diegenen die niet met die uitdrukking vertrouwd zijn: dat was geen goede instelling. Het boek Richteren toont een samenleving die ontwricht is. Mensen keken niet meer om naar hun naasten.

In die periode is er in Beth-lehem (het huis van het brood !) hongersnood. Eén van de stamvorsten is Elimelech. Hij leeft rijkelijk, samen met zijn vrouw Naomi en zijn twee zonen, Machlon en Kiljon. Hij had zijn rijkdom kunnen verdelen, in het dorp, in het Huis van het Brood, maar hij deed wat goed was in zijn eigen ogen, en trok met zijn gezin naar het vijandelijk gebied Moab.

Moab was het gebied van de gelijknamige persoon. Zijn naam betekent “van de vader”, geboren uit een dronken plan van de oudste dochter van Lot, die met haar vader sliep, omdat ze anders geen kinderen zou hebben. Steeds weer doen Bijbelse verhalen ons herinneren aan wat niet mag, wat not-done is. Je

laat je landgenoten niet achter in ellende, je verhuist niet naar een gebied waar incestueuze verhoudingen normaal zijn. En toch had Elimelech dat gedaan. Hij had Naomi en zijn kinderen in zijn avontuur meegesleurd.

Naomi mag dan een Israëlitische zijn, ze weet, wanneer ze teruggaat dat ze als vreemdelinge zal worden aanzien.

Ze settelen zich in Moab en hun zonen huwen dochters van Moab. Het was niet goed in de ogen van de Heer. Elimelech sterft, tien jaar later sterven ook de zonen van Naomi. Ze weet het wel, dat het geen goed idee was. Wanneer de mensen in Israël bij haar terugkeer naar haar geboorteland haar herkennen zegt ze: *'Noem me niet Noömi, noem me Mara, want de Ontzagwekkende heeft mijn lot zeer bitter gemaakt. 21 Toen ik hier wegging had ik alles, maar de HEER heeft mij met lege handen laten terugkomen.* Naomi, geheel verbitterd, keert naar haar land terug met de bedoeling daar te sterven. Haar dochters gingen met haar mee tot aan de grens. Het was de bedoeling daar afscheid te nemen, maar beiden willen eigenlijk liever meegaan, dan dat ze Naomi alleen laten gaan. Naomi weigert hun hulp. Haar schoondochters zijn de levende herinnering aan de misstap die ze als gezin hadden gemaakt. Bovendien.. Haar schoondochters waren vreemdelingen, wat voor toekomst zouden ze hebben in Israël?

Orpa begrijpt de argumenten van Naomi en keert naar huis terug. Ruth houdt vol en trekt mee naar Israël en spreekt tot Naomi de ongelofelijke woorden uit: *Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. 17 Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEER is mijn getuige: alleen de dood zal mij van u scheiden!'*

Deze woorden vinden meer dan honderd jaar later hun weerklink in een verbond dat de koning van Israël met de koning van Juda zal sluiten: 1 Kon 22: *De koning van Israël vroeg aan Josafat of deze met hem mee ten strijde wilde trekken tegen Ramot in Gilead, en Josafat antwoordde: 'U en ik zijn één; mijn leger is uw leger, mijn paarden zijn uw paarden.'*

Je hoort de echo. Je voelt de intentie van de woorden.

Ruth sprak vanuit haar hart. Zij sprak koninklijke woorden.

Het is een radicale act om zich aan een oude vrouw zonder toekomst te binden. Voorheen nooit gezien. En dat in een wereld waar alles om mannen draait.

En dat tegen de achtergrond van Richteren. Moab en Israël reiken elkaar de hand, Abraham en Lot, zo je wil, de familiebreuk wordt geheeld. Ruth kleeft zich aan Naomi, staat er. Het lot van beiden, aan elkaar gelijmd.

Ruth zet zich daarmee in de lijn van de groten der Hebreeuwse aarde. Abraham, vanuit de Mesopotamische wereld, volgde Gods stem en zijn geboden, vanuit zijn hart, naar een land aan de overkant. Rebekka kwam van een andere familie, die veelgodendom kende. Ze volgde Izaak en plaatste zich in de lijn van Israël. Ruth geeft haar hele hart aan het volk van God en wordt één van hen.

De genade van de Heer rust op haar. Ze kan een man huwen die verre familie van Naomi is. Beide vrouwen hebben het goed en Ruth wordt de moeder van Obed, Obed, de vader van Isaï, Isaï had zeven zonen waarvan de jongste schaapherder was en door de profeet Samuël gezalfd werd... als koning David. Uit iemand als Ruth kan alleen maar koninklijk bloed voortkomen. De lijn van David zal uitmonden in Jezus. En met Pinksteren is het toch Zijn Geest...

De Geest van liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

In het omgaan met elkaar zijn ze allemaal even belangrijk.

Maar hoe kom je ertoe? Hoe kom je zover om alle negen vruchten van de Geest in je leven voort te brengen?

Wie Christus Jezus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen, schrijft Paulus. Pijnlijke woorden, op het eerste zicht.

Even terug naar Ruth. Hoe kwam ze ertoe om zich aan Naomi vast te kleven? Door op te geven wat ze had, door de sterven aan haar eigen nationaliteit aan haar eigen geloof, aan haar aangeleerde principes en zich te richten op het nabij-zijn van de ander, op de wet van de Ene God en op die Ene God zelf.

Is dat niet wat Paulus zegt? Onze eigen natuur aan de kant schuiven, hartstocht die het dienen van God in de weg staat vernietigen, begeerte die alleen voor ellende zorgt binnen jezelf en binnen de gemeenschap van mensen waar je je begeeft, begeerte kruisigen. Focussen op wat goed is, wat edel is, wat mooi is, wat van God is...

Ruth ontving door Gods genade een prachtig gezin.

Ook wij kunnen door Gods genade die heilige Geest ontvangen, waardoor wij in de lijn van Ruth, in de koninklijke lijn prachtige mensen kunnen worden.

In ieder van ons zit een zaad van Gods Geest, we zijn geboren met Gods levensadem in de neus. Zelfs de Romeinse filosoof Seneca, die leefde ten tijde van Jezus, wist dat. Hij schrijft – we zouden bijna denken dat hij christen was: *sacer intra nos spiritus sedet – binnen in ons woont de heilige geest – malorum bonorumque nostrorum observator et custos – hij is bewaker en observator van onze goede en onze kwade gedachten – bonus vir sine deo nemo est – zonder god is niemand een goed mens.*

Maar wij kunnen natuurlijk kiezen hoe groot we die Geest in ons laten worden of hoe klein we hem houden. We kunnen ons hart zo vol verlangens stoppen, vol met lofzang op onszelf, vol met herinneringen aan aandacht, vol met bekommernissen om bezit en eer, vol met wrok zelfs en opgeblazenheid. Maar we kunnen ook opruimen, aan het kruis met al die dingen die ons geen toekomst geven, die van ons leven een trieste puinhoop maken zonder hoop. En dan kunnen we die Geest in ons laten groeien, als een boom, die zich in ons wortelt, een boom waardoorheen ons levenssap stroomt, een boom die vruchten draagt. Kijk naar Ruth, kijk naar David, kijk naar Jezus.

En kijk dan om je heen. Want de Geest is bovendien nog een verbindende kracht. Een kracht die breuken heelt, een kracht die lotgenoten samen laat gaan op een weg met toekomst, een kracht die harten aan elkaar lijmt.

En als we gaan kijken naar wat Paulus aan de gemeente schrijft, dan lezen we ook letterlijk over die vruchten van de Geest, heel concreet uitgelegd: (Kol. 3: 12-17) *Omdat God u heeft uitgekozen, omdat u zijn heiligen bent en hij u liefheeft, moet u zich kleden in innig medeleven, in goedheid, bescheidenheid, zachtmoedigheid en geduld. ¹³ Verdraag elkaar en vergeef elkaar als iemand een ander iets te verwijten heeft; zoals de Heer u vergeven heeft, moet u elkaar vergeven. ¹⁴ En bovenal, kleed u in de liefde, dat is de band die u tot een volmaakte eenheid maakt. ¹⁵ Laat in uw hart de vrede van Christus heersen, want daartoe bent u geroepen als de leden van één lichaam. Wees ook dankbaar. ¹⁶ Laat Christus' woorden in al hun rijkdom in u wonen; onderricht en vermaan elkaar in alle wijsheid, zing met heel uw hart psalmen en hymnen voor God en liederen die de Geest u vol genade ingeeft. ¹⁷ Doe alles wat u zegt of doet in de naam van de Heer Jezus, terwijl u God, de Vader, dankt door hem.*

Hier voel je hoe de Geest van God door de mensen ademt, zoals Paulus het voor ogen heeft. En ik wil een oproep doen aan de gemeente om u door de Geest te laten bewerken, vernieuwen, laat het gebeuren, zodat wij vol enthousiasme straks weer mogen samenkomen. Pas uw agenda aan, lees in Gods woord, vraag uitleg, spreek erover met elkaar, leef er ook naar, kleed u in liefde, zing – ja, dat gaan we binnenkort weer met zijn allen doen – muziek kent golven van vreugde waarlangs de Geest zich graag verplaatst!

Laten we moeite doen om op een sterke manier gemeente te zijn, gesterkt door Gods Geest, zodat we ons op die manier uit kunnen strekken naar wie buiten is en zoekende is en samen met ons de zin van zijn leven komt zoeken in Gods Woord. Op die allereerste Pinksterdag, toen, sloten er zich meteen drieduizend aan. Dat was omdat de kerngroep van de leerlingen van Jezus zich helemaal hadden laten vullen met die krachtige Geest, al het andere was veel minder van belang. Ze gingen met elkaar op weg, op DE weg, Jezus, ze kleefden aan elkaar door de Geest en ze groeiden, ieder apart en allen samen, ze groeiden naar een prachtige toekomst en baarden vruchten van de levende Geest. Worden we uitgedaagd!

Efeze 3: 16-17

Moge hij vanuit zijn rijke luister uw innerlijke wezen kracht en sterkte schenken door zijn Geest, 17 zodat door uw geloof Christus kan gaan wonen in uw hart, en u geworteld en gegrondvest blijft in de liefde. 18 Dan zult u met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, 19 ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid.